

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ АРХІТЕКТУРИ ТА БУДІВНИЦТВА**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
за першим «бакалаврським» рівнем
зі спеціальності 191 – Архітектура та містобудування**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ за першим «бакалаврським» рівнем зі спеціальності 191 – Архітектура та містобудування / Смоленська С.О., Чеканович М.Г., Хесін В.О., Луцик С. П. - Херсон: ХДАЕУ, 2022. - 18с.

Методичні рекомендації підготували: / Смоленська С.О., Чеканович М.Г., Хесін В.О., Луцик С. П.

Методичні рекомендації затверджені кафедрою будівництва, архітектури та дизайну (протокол № 1 від 30.08.2022р.)

Методичні рекомендації затверджені методичною радою факультету «Архітектури та будівництва» (протокол №1 від 31.08.2022р.)

Рецензент:

Долженко І. М. - начальник управління містобудування та архітектури, головний архітектор виконавчого комітету Олешківської міської ради Херсонської області.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	4
2. Теми кваліфікаційних робіт.. ..	5
3. Методика виконання кваліфікаційної роботи.....	6
4. Вимоги до виконання кваліфікаційної роботи.....	6
4.1 Безпекові, соціальні і екологічні вимоги.....	7
4.2 Містобудівні умови.	7
4.3 Архітектурно-планувальні вимоги.....	8
4.4 Вимоги до конструкцій	8
5. Склад кваліфікаційних робіт.....	9
5.1 Графічна частина.....	9
5.2 Зміст розділів пояснювальної записки.....	12
6. Захист кваліфікаційної роботи (порядок).. ..	13
Список використаних та рекомендованих джерел.....	14
Додатки	
Додаток А Титульний аркуш.....	15
Додаток Б Завдання на кваліфікаційну роботу.....	16
Додаток В Приклад оформлення рецензії.....	18

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні рекомендації щодо виконання **кваліфікаційної роботи**, розроблені з метою організації можливих технологій архітектурного проектування, для виконання проекту, здійснення керівництва та проведення захисту кваліфікаційної роботи бакалавра.

Кваліфікаційна робота завершує перший «бакалаврський» рівень професійної підготовки здобувачів за спеціальністю 191 - Архітектура та містобудування та відповідно до освітньо-професійної програми «Архітектура та містобудування» студенти отримують кваліфікацію «бакалавр архітектури та містобудування».

Виконання кваліфікаційної роботи поглиблює теоретичні знання та надає важливий практичний досвід, системно підсумовує роботу здобувачів першого «бакалаврського» рівня, набуття спеціальних знань. В процесі навчання набуваються навички композиційного, об'ємно-просторового, функціонально-планувального способу мислення, здатність проводити аналіз та систематизувати і використовувати набуту інформацію для розробки архітектурних проектних рішень. Здобувачі - студенти набувають навичок володіння архітектурними програмами, знайомляться з архітектурною графікою та навчаються комп'ютерного моделювання.

На цьому етапі підготовки відбувається оцінка студентів, що до їх готовності до виконання кваліфікованої роботи в галузі архітектурного проектування. Виконання кваліфікаційної роботи є індивідуальною, самостійно виконаною розробкою проектного рішення, визначеного архітектурного об'єкту. Під виконання кваліфікаційної роботи здобувачі мають показати певні знання, здобуті за період навчання, а саме:

- здобутий досвід та вміння, щодо опанування системного містобудівного та історико-архітектурного аналізу, вміння узагальнювати та систематизувати одержану інформацію;

- вміння працювати з одержаними вихідними даними та існуючим або прийнятим оточуючим міським середовищем, впливати на створення архітектурного об'єкту й приймати відповідні рішення в певних умовах професійного архітектурного проектування;

- вміння та здатність проведення аналізу передового світового проектного досвіду щодо розробки об'єктів певного функціонального призначення та типу.

- здатність розробляти проектні концепції, розробляти та аналізувати варіанти проектних рішень та вміння обирати оптимальні варіанти у визначених конкретних умовах;

- вміння враховувати технічні, економічні, техногенні та екологічні чинники в об'єктах об'ємної архітектури та містобудування;

- вміння використовувати сучасні комп'ютерні комплекси, технології в проектуванні;

- фахово та кваліфіковано на українській мові побудувати доповідь та відповідати на запитання членів екзаменаційної комісії.

В термін виконання праці над кваліфікаційною роботою, здобувач повинен опрацювати наступні задачі:

- виконати всебічний натурний аналіз обраної території, щодо виконання проектних робіт вибраного об'єкту, виконати аналіз зібраних, необхідних вихідних даних, виконати містобудівний аналіз. Також розробити аналітичні схеми з урахуванням існуючих містобудівних обмежень та технічних особливостей ділянки.

- виконати пошукову роботу вітчизняних та закордонних аналогів проекту, та іншого проектного досвіду схожих архітектурних об'єктів у історичній або архітектурній логічній перспективі;

- виконати аналіз нормативних вимог, щодо проектування об'єктів обраного функціонального призначення та їх функціонального існування на прилеглий території;

- розробити проектну модель реконструкції і подальшого розвитку даної території та гармонійного співвідношення нової будівлі з існуючими об'єктами забудови;

- запропонувати обґрунтоване архітектурне рішення будівлі у плані, виразний архітектурно-художній образ з розробкою планувальної, об'ємно-просторової та конструктивної частин перспективного архітектурного об'єкта;

- врахувати джерела необхідного інженерно-технічного забезпечення об'єкту та оцінити техніко-економічні показники;

- виконати якісно на професійному рівні, з використанням сучасних комп'ютерних технологій та програмного забезпечення усі креслення та світлини, що мають входити до графічної частини проекту,

- розробити розділи пояснювальної записки;

- бути готовими до фахового, обґрунтованого захисту кваліфікаційної роботи.

2. ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Теми кваліфікаційних робіт повинні бути актуальними та спрямованими на вирішення існуючих проблем в проектній архітектурній практиці, в будівельній галузі. Під час обрання, визначення тем кваліфікаційних робіт повинні враховуватися пріоритетні напрямки та проблеми створення середовища нової забудови та реконструкції вже існуючої. Це можуть бути об'єкти, що мають масове використання житлового та громадського призначення. Зокрема це можуть бути об'єкти, що повинні бути реконструйовані та пристосовані до нових функцій, об'єкти реновації. Також різні експериментальні об'єкти, що мають унікальні властивості структурної побудови та сприяють розвитку архітектури.

3. МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційну роботу з окремих розділів проекту здобувачі мають виконувати під керівництвом професорів, доцентів, старших викладачів та консультантів. Керівництво процесом виконання кваліфікаційної роботи здійснюється викладачами кафедри, які мають досвід наукової та проектної роботи. Навчальний план передбачає поетапний процес підготовки та виконання кваліфікаційної роботи та його захисту:

Попередній етап – у термінах переддипломної практики має проводитися обстеження ділянки проектування, отримання та збір вихідних даних для розробки.

Основний етап – у межах самостійної роботи та практичних занять за темами диплому, студенти виконують об'єм графічних завдань (клаузур), які повинні активізувати творчий пошук, проводиться збір необхідних даних з доступних джерел (нормативна, учбова література, Інтернет), готується обґрунтування обраних тем. Проводиться послідовне дослідження та виконання певних професійних задач, розробка та затвердження ескізного проекту.

На завершальному етапі, коли здобувачі працюють індивідуально з керівниками та консультантами – доопрацювання кваліфікаційної роботи за зауваженнями, розробка необхідних розділів, оформлення креслень, пояснювальної записки, та попередній захист на випусковій кафедрі. Захист кваліфікаційної роботи здійснюється перед екзаменаційною комісією.

4. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота повинна бути виконана здобувачем самостійно і індивідуально. Коли розробляються складні та масштабні проекти, в окремих випадках, кваліфікаційна робота може бути комплексною. Комплексна кваліфікаційна робота виконується декількома студентами одночасно над єдиним об'єктом. Вона має одну тему і єдину концепцію проектної розробки та має складатися з окремих частин рішень кожного виконавця. Проектні роботи окремих виконавців комплексної роботи над кваліфікаційною роботою мають бути взаємопов'язані між собою і підпорядковується виконанню загальній меті проекту. Але кожен студент повинен розробити проект окремого об'єкту, узгодженого із загальним концептуальним рішенням.

Пояснювальну записку кожен автор розробляє окремо щодо своєї частини роботи. Головною вимогою виконання кваліфікаційної роботи є – оригінальність архітектурного рішення, новизна, і неповторність об'єкту. Проект здобувача повинен відображати цільну композиційну, об'ємно-просторову та конструктивну ідею нової будівлі. Він відображає ідею, яка є невід'ємною композиційною складовою в загальному контексті наявної ділянки у вибраній території. Об'єкт повинен мати сучасну форму, також мати композиційне сполучення з оточуючим середовищем, і повинен здобути свою органічну складову в вирішенні питань цілісності забудови.

Архітектурні рішення повинні відповідати нормативним вимогам, мати логічну побудову загальної структури. Особливо розглядається обґрунтованість прийнятих проектних рішень, комплексний підхід до функціонально-планувальних та об'ємно-просторових структур, конструктивних особливостей, вирішення соціальних, екологічних, техногенних та естетичних питань. Якість виконання креслень та світлин, графіки і оформлення, повинна відповідати високим професійним стандартам.

4.1 Безпекові, соціальні та екологічні вимоги

Безпекові вимоги щодо евакуації людей, влаштування укриттів, бомбосховищ повинні суворо виконуватися у проектній кваліфікаційній роботі.

Сформульоване соціальне замовлення, соціальні та екологічні вимоги у роботі представляє певні вимоги та запити. В роботі треба враховувати, питання що до організації безперешкодного руху для груп населення з обмеженими фізичними можливостями – маломобільними групами населення. В проекті необхідно вирішувати та відображати елементи безбар'єрної архітектури в об'єкті, що проектується і на прилеглій території. Проектне рішення в цілому повинне базуватися на законодавчих актах та врахувати природоохоронні і екологічні вимоги.

Також кваліфікаційна робота повинна бути у руслі напрямків, які визначають економіку, культуру країни, науку та освіту. Питання щодо благоустрою території повинно бути вирішено проектною пропозицією генерального плану. За допомогою сучасних рішень у розділі по благоустрою з озелененням, можна у подальшому впливати на мікроклімат ділянки проектування, створювати режими оптимальної температури, зменшення рівнів впливу шкідливих викидів в оточуюче середовище.

4.2 Містобудівні вимоги

Кваліфікаційне робоче проектування базуються на детальному вивченні території ділянки та прилеглої території. Містобудівний аналіз є запорукою якісного проектного рішення. Необхідно володіти інформацією про наявність на території пам'яток архітектури, і історії та їх охоронних зон. Також володіти інформацією про категорію технічного стану будівель і споруд, мати чітке уявлення про характер забудови, поверховість на самій території та ближнього оточення по периметру ділянки, характер рельєфу території. Необхідно мати визначення зонування, містобудівної специфіки ділянки по генеральному плану міста, наявності архітектурних домінант та вузлів містобудівних композицій, які склалися на цей час, архітектурних ансамблів та комплексів, просторових та ландшафтних чинників, що є унікальними. Виявити просторовий масштаб забудови – співвідношення висот будівель, забудованих та незабудованих просторів.

Виконати аналіз благоустрою та озеленення території проектування. Організувати транспортні і пішохідні потоки, реконструювати, скоригувати та розділити потоки з великою інтенсивністю. Виявити функціональні та просторові і взаємозв'язки з прилеглими територіями.

Зміна функціональних зон та підзон ділянок, що вибрані під реконструкцію та будівництво, проводиться відповідно до існуючих норм містобудівного проектування територій. Визначення характеристик нової забудови, можливих нових функціональних зон у відповідності з чинними нормами, правилами забудови та планувальними обмеженнями. Такі зміни, як правило, повинні бути показані на генеральному плані.

4.3 Архітектурно-планувальні вимоги

Проектне архітектурне рішення планувальної структури об'єкту повинно відповідати усім діючим Законам України та будівельним нормам і стандартам України. Конкретна містобудівна ситуація впливає на вибір функціонального призначення будівлі, а функціонально-планувальна структура завжди призначена відображати її типологічні ознаки. Архітектурно-планувальну організацію та об'ємно-просторову побудову нової будівлі необхідно вирішувати в декілька етапів:

- загальну функціональну організацію потрібно визначити на основі вихідних даних;
- з урахуванням існуючого потенціалу території та габаритів прилеглої забудови, визначити параметри будівлі, яка проектується, розробити концепцію функціонально-планувальної організації об'єкта, та кілька ескізів-ідей архітектурно-планувального рішення.
- розробити планувальну структуру будівлі з побудовою вертикальних та горизонтальних комунікацій, примикань до існуючої забудови;
- вирішити концепцію зовнішнього архітектурного рішення будівлі;
- довести адекватність прийнятого архітектурного рішення в контексті архітектури існуючого історичного оточення.

4.4 Вимоги до конструктивної частини

Знання сучасних будівельних конструкцій необхідні для виконання кваліфікаційної роботи. Здобувач повинен знати будівельні конструкції:

- фундаменти стрічкові, плитні, стаканного типу, на палях та інші;
- каркаси залізобетонні, металеві, дерев'яні;
- стіни несучі, самонесучі, перегородки, з цегли блоків, панелей інші,
- плити перекриття, покриття, монолітні перекриття;
- балки, ферми, колони, кроквяні системи;
- та матеріали:
- бетон, залізобетон,
- сталь арматурна, профільна,
- керамічні вироби;
- дерево та інші матеріали.

Здобувачу необхідно знати основи розрахунку, вміти застосовувати різні конструктивні схеми для досягнення бажаного об'ємно-просторового та функціонально-планувального ефективного рішення об'єкту, який проектується:

- раціонально обрати певну конструктивну схему будівлі;

- розміщувати основні елементи несучого каркасу;
- обґрунтовано обрати заповнення несучих каркасів будівлі;
- застосовувати різні принципи трансформації конструктивних елементів;
- знати технологічні параметри використання та фізико-технічні властивості будівельних матеріалів.

5. СКЛАД КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота обов'язково має графічну частину та пояснювальну записку. Вона може також мати відео-демонстрацію тривимірної моделі. Тривалість відеоролика не повинна бути більше 4-6 хвилин.

5.1 Графічна частина

Графічні матеріали виконуються в довільній подачі – комп'ютерній, ручній або змішаній графіці. Обсяг графічної частини проекту представляється в залежності від тематики кваліфікаційної роботи. Це можуть бути окремі аркуші, або один цільний аркуш. Графічна частина повинна містити усі графічні елементи передпроектного рішення в повному обсязі (відповідно до державних стандартів, які діють на момент проектування). Графічна частина повинна відображати цілісне архітектурне проектне рішення з містобудівною частиною, планувальним та об'ємно-просторовим зображенням об'єкту, що проектується.

Кожна графічна частина повинна мати назву, умовні позначення, експлікації. Масштаб креслень призначається залежно від ступеня їх проектної розробки, фізичних розмірів нової будівлі та території, а також композиції та компоновки зображень на листах. Оптимальний склад креслень залежить і визначається після затвердження керівником та випусковою кафедрою ескізів кваліфікаційної роботи. Графічні матеріали мають містити блок аналітичних схем та містобудівних матеріалів що до містобудівного аналізу обраної ділянки, та візуалізації загального результату архітектурного рішення.

Схема розміщення ділянки проектування в структурі міста

На схемі, як правило, треба показувати ділянку на карті міста з його межами. На карті потрібно виділяти межі історичного ядра міста. Вказувати розміщення обраної ділянки для проектування об'єкту, що проектується. Виконати всі умовні позначки до схеми.

Схема розташування ділянки проектування в структурі району

На схемі традиційно треба показати частину міста, що оточує квартал, де планується проектування нової будівлі. Схема не повинна охоплювати весь адміністративний район міста. Необхідно розмістити в центрі схеми обраний квартал, та додати по 2 чи 3 квартали з усіх 4 боків, які примикають до нього. На схемі

повинно бути показано: загальноміські магістралі, магістралі районного значення, житлові вулиці. Необхідно позначити умовними позначками зупинки громадського транспорту, показати радіуси доступності. Слід також виділити великі об'єкти, які знаходяться на території цього району, та позначити кольором їх функціональну приналежність:

Фотофіксація. Потрібно зробити фото ділянки з різних ракурсів, де передбачається побудова нового об'єкту.

Схема функціональної організації території та транспортно-пішохідних зв'язків

Ця схема дає інформацію про функціональну організацію кварталу, і також, про організацію дорожнього та пішохідного руху в цьому кварталі. Схема обов'язково виконується на топографічній зйомці. На схемі показується вся територія обраного кварталу в межах вулиць. Кольорами виділяються існуючі будівлі в кварталі, а також кольором виділяється територія навколо будівель відповідно до їх функції (територія виділяється тим же кольором, що і будівля, але на трохи, (на тон) світліше).

Потрібно дослідити транспортний рух та позначити на схемі:

- магістральні вулиці з високим рівнем інтенсивності руху;
- вулиці з низьким рівнем інтенсивності руху;
- односторонній рух транспорту (треба показувати напрямом);
- та двосторонній рух транспорту;
- внутрішньодворові проїзди
- внутрішньоквартальні в'їзди.

Потрібно виділяти зупинки громадського транспорту, якщо вони існують на території кварталу, або з іншого боку вулиці. Вказати вид транспорту, визначити місця транспортних автостоянок, парковок. Потрібно проаналізувати шляхи пішохідного руху та позначити на схемі:

- транзитний пішохідний рух;
- цільовий пішохідний рух;
- входи в будівлі.

Проектна схема функціональної організації території та транспортно-пішохідних зв'язків

На даній схемі потрібно показати проектне положення нового об'єкта. Проведений попередній аналіз існуючого положення, дає пляму об'єкту. На вище зазначених схемах, потрібно обрати на території кварталу ділянку, де буде розміщуватися об'єкт і виділити кольором його територію, згідно з його новою функцією. На цій ділянці потрібно нанести контур нового об'єкту, що повинен бути масштабним забудові, яка його оточує. Також, відповідно до включення в структуру кварталу нового об'єкта, потрібно скорегувати і внести зміни в функціональну організацію та організацію транспортних і пішохідних зв'язків території кварталу.

Опорний план (М 1 : 1000, М 1 : 500)

На даному кресленні наносяться усі містобудівні обмеження та виділяються межі території проектної ділянки.

Генеральний план (М 1 : 1000, М 1 : 500)

Необхідно виконати креслення планування ділянки проектування, яке повинно відповідати нормативним вимогам і показати узагальнений результат проектного рішення. На цьому кресленні повинно бути детально відображено планувальну організацію і благоустрій території, систему транспортних і пішохідних комунікацій. Також відображаються проектні рішення, які змінюють існуючу ситуацію. Генплан має бути поєднаним з відкритими планами першого поверху будівлі, що проектується.

Розділ об'ємно архітектурного та планувального рішення об'єкта має містити усі креслення та графічні світлини, що розкривають функціонально-планувальне та об'ємно - просторове бачення архітектурного об'єкту, який проектується.

Плани, фасади, розрізи (М 1 : 100, М 1 : 200, М 1 : 500)

Плани поверхів будівлі зазвичай повинні містити інформацію, щодо функціонально-планувальної організації об'єкту проектування. Планування будівлі має відповідати вимогам функціонального, технологічного призначення (проектного) та розроблятися і бути оформленим згідно діючих Державних будівельних норм. Розміщення планів на фінальній експозиції кваліфікаційної роботи повинно компонуватися в послідовності, яка залежить від відміток рівня поверхів. На планах проставляються відмітки рівнів, розміри у вісях, загальні, габаритні. До кожного креслення в обов'язково додається експлікація приміщень поверхів та повинна бути вказана їх площа. Фасади будівлі експонуються у різних проекціях, та повинні демонструвати загальне композиційне рішення архітектурної форми об'єкту (форму самого об'єму та пластики поверхні об'єму). Розрізи об'єкту показують внутрішню просторову організацію та виявляють загальну конструктивну схему будівлі. Креслення демонструють усі основні елементи несучого каркасу і огорожувальних конструкцій, принципів рішення важливих вузлів сполучення об'ємів будівлі, деформаційні і усадочні шви. Розрізи можна поєднувати з фасадними проекціями.

Графічна частина повинна містити перспективні зображення об'єкту проектування, що на фасадах та розрізах повинні бути проставлені відмітки всіх рівнів будівлі, та загальні розміри у вісях.

Загальний вигляд об'єкту, видові перспективи, надають можливість розглянути об'єм будівлі з різних ракурсів. Після цього, при наявності усіх складових світлин графічної частини кваліфікаційної роботи, виконується компоновка загальної експозиції.

5.2 Зміст основних розділів пояснювальної записки

Текстова частина кваліфікаційної роботи повинна мати оптимально розгорнуте обґрунтування загальної концепції проектного рішення. Пояснювальна записка

докладно описує і обґрунтовує прийняті автором основні рішення, щодо об'єкту, який проектується.

Вимоги до пояснювальної записки

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи повинна мати обсяг, що вміщує зміст, чотири розділи та висновки. Оформлення машинописного тексту шрифт 14 кегель, інтервал – 1,5, поля: ліве, зверху, нижнє – 20 мм, праве – 15 мм. Записка повинна бути написана лаконічно, технічно грамотно, логічно. Пояснювальна записка не повинна дублювати використані джерела. Текст пояснювальної записки має вміщати доповнення: - фотографії, малюнки, схеми, графіки, таблиці. Номер малюнку та таблиці складається з цифр, що пишуться через крапку: перша – номер розділу, друга – порядковий номер. У тексті пояснювальної записки мають бути посилання на використані джерела. Пояснювальна записка зазвичай повинна завершуватись списком використаних літературних та інших джерел. Літературні джерела наводяться в алфавітному порядку або в порядку згадування із зазначенням автора (авторів), назви книги (статті або збірника, журналу), видавництва, місця видання, також року видання, кількості сторінок або тільки використаних сторінок.

Текст пояснювальної записки повинен містити: титульний аркуш пояснювальної записки, який заповнюється і підписується виконавцем і керівником проекту кваліфікаційної роботи. На титульному аркуші вказується рецензент.

Завдання на виконання кваліфікаційної роботи заповнюється і підписується керівником проекту кваліфікаційної роботи, консультантами і затверджується завідувачем кафедри.

Зміст.

Вступ – включає обґрунтування актуальності теми, завдання кваліфікаційної роботи, а також шляхи їх вирішення.

Розділ 1. Містобудівний аналіз території. Розташування об'єкта в структурі міста, його межі, інфраструктура, функціональна організація, транспортні та пішохідні зв'язки. Аналіз планувальних обмежень. Історико-архітектурний аналіз забудови на вибраній території.

Розділ 2. Функціонально-планувальне обґрунтування рішень по території об'єкта проектування, існуюче та перспективне (проектне) зонування території, організація транспортного та пішохідного руху, системи обслуговування. Проектна концепція перспективного розвитку фрагментів забудови, функціональне призначення та габарити нової забудови, яка проектується. Генеральний план території об'єкту проектування. Ландшафтна організація прилеглої території.

Розділ 3. Архітектурне об'ємно-просторове вирішення будівлі. Обґрунтування прийнятої функціонально-планувальної та об'ємно-просторової структури та архітектурного рішення нової будівлі в контексті історичного міського середовища. Опис проектного графічного матеріалу. Визначення прийнятих в проекті будівельних конструкцій та матеріалів, обґрунтування їх застосування з точки зору оцінки міцності, деформативності, тріщиностійкості та вимог енергозбереження та теплоізоляції.

Розділ 4. Економічний розділ. Аналіз існуючого та проектного балансу території, основні техніко-економічні показники. Порівняльний аналіз існуючої та проектної забудови. Техніко-економічні показники будівлі проектування.

Висновок. Показ в лаконічній формі підсумкових результатів виконання проекту та ймовірний, очікуваний ефект від будівництва.

Список використаних літературних та інших джерел інформації.

6. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (ПОРЯДОК)

До захисту кваліфікаційних робіт допускаються студенти, які опрацювали усі етапи навчального плану підготовки бакалавра архітектури та містобудування. До призначеної наказом Херсонського державного аграрно-економічного університету екзаменаційної комісії (ЕК) до захисту кваліфікаційної роботи подаються такі документи:

- довідка з деканату про виконання студентом усіх вимог навчального плану і середній бал одержаний ним за термін навчання;
- відгук керівника кваліфікаційної роботи;
- рецензія на кваліфікаційний проект;
- допуск до захисту у вигляді витягу з протоколу випускаючої кафедри;
- заява щодо самостійності виконання випускної кваліфікаційної роботи;
- акт перевірки випускної кваліфікаційної роботи на наявність текстових збігів.

Доповідь здобувача щодо загальних положень виконаної кваліфікаційної роботи не повинна перевищувати 10-15 хвилин. Далі за регламентом, здобувач відповідає на питання, які повинні стосуватися теми кваліфікаційної роботи, його складу, та окремих рішень. Після цього мають бути оприлюднені відгуки рецензента і керівника. В обговоренні кваліфікаційної роботи, крім членів ЕК, можуть брати участь науковий керівник, рецензент та усі, хто присутні на захисті. Здобувач у заключному слові висловлює своє бачення щодо зауважень рецензентів, та присутніх на захисті. Студент повинен обґрунтувати і аргументувати свою незгоду з окремими зауваженнями. Результат захисту кваліфікаційної роботи оголошуються після оформлення протоколів засідання ЕК у той же день.

Студент, який виконав роботу в строк, але отримав при захисті своєї кваліфікаційної роботи оцінку- «незадовільно» відряджується з університету, але через рік за рішенням ЕК може представити повторно на захист свою кваліфікаційну роботу вже згідно вимог, або виконати роботу на іншу тему, яка була затверджена профільною кафедрою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення про організацію освітнього процесу в ХДАЕУ. URL: http://ksau.kherson.ua/files/_pologen/.

2. Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційних комісій у ХДАЕУ. URL: http://ksau.kherson.ua/files/_pologen/.
3. ЕСКД. Технический проект. ГОСТ 2.120-73. [Введен 1974-01-01, Изм. №10 – 2009-10-24]. – (Межгосударственный стандарт).
4. ЕСКД. Текстовые документы. ГОСТ 2.106-96 [Введен 2006-28-02]. – (Межгосударственный стандарт).
5. ЕСКД. Общие требования к текстовым документам. ГОСТ 2.105-95. [Введен 2007-01-11]. – (Межгосударственный стандарт).
6. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій. [Електронний ресурс]. – Введ. 01.10.2019. – Київ : Міністерство Регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019. – 177 с. – Режим доступу: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/06/B2212-IB.pdf>
7. ДБН В.2.2-15:2019 Будинки і споруди. Житлові будинки. Основні положення. [Електронний ресурс]. – Введ. 01.12.2019. – Київ : Міністерство Регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019. – 44 с. – Режим доступу: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/08/IB_8-19.pdf
8. ДБН В.2.2-9:2018 Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення. [Електронний ресурс]. – Введ. 01.06.2019. – Київ : Міністерство Регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019. – 43 с. – Режим доступу: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/V229-2018.pdf>

ДОДАТКИ

Додаток А

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Архітектури та будівництва

(повна назва факультету)

Будівництва, архітектури та дизайну

(повна назва кафедри)

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
БАКАЛАВРА**

на тему: _____

Виконала: здобувач вищої освіти першого(бакалаврського)
рівня ___ курсу, групи _____
спеціальності

191 - Архітектура та містобудування
(шифр і назва спеціальності)

_____
(прізвище та ініціали студента)

Керівник _____
(прізвище та ініціали, вчене звання, науковий ступінь)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

Херсон 20____ року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет _____ Архітектури та будівництва _____
Кафедра _____ Будівництва, архітектури та дизайну _____
Освітній рівень _____ бакалавр _____
Спеціальність _____ 191- Архітектура та містобудування _____
(ШИФР І НАЗВА)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____
будівництва, архітектури та дизайну _____

“ _____ ” _____ 20 _____ року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: _____

керівник роботи: _____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затвержені наказом вищого навчального закладу від “ _____ ” _____ . 20 _____ р. № _____

2. Строк подання роботи здобувачем _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст кваліфікаційної роботи бакалавра (перелік питань, які потрібно розробити): _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): _____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис	
		завдання видав	завдання прийняв
1			
2			
3			
4			

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи бакалавра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1			
2			
3			
4			
5			

Здобувач вищої освіти _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу
освітнього рівня - перший (бакалаврський)

зі спеціальності 191 - Архітектура та містобудування
 (назва спеціальності)

виконану на тему: _____

здобувачем вищої освіти _____
 (прізвище, ім'я, по батькові)

(складається у довільній формі із зазначенням: відповідності КР затвердженій темі та завданню на дипломне проектування; актуальності теми; реальності КР (його виконання на замовлення підприємств, організацій, за науковою тематикою кафедри, НДР тощо); глибину містобудівного, техніко-економічного обґрунтування прийняття рішень; ступеня використання сучасних досягнень науки, культури техніки, виробництва, інформаційних та інженерних технологій; оригінальності прийнятих архітектурних рішень та отриманих результатів; правильності проведених розрахунків і конструкторсько-технологічних рішень; наявності і повноти практичного (фізичного або мистецького) підтвердження прийнятих рішень; якості виконання пояснювальної записки, відповідності креслень вимогам ДСТУ, ЕСКД; можливості впровадження результатів КР; недоліків КР; оцінки КР 4-бальною системою і можливості присвоєння здобувачу вищої освіти відповідної кваліфікації (формулювання згідно з навчальним планом напряму підготовки або спеціальності).

Рецензент

_____ (посада, вчені звання, ступінь)

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Печатка установи, організації рецензента (тільки для зовнішнього рецензента)